Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o strategii EU pro boj proti obchodování s lidmi 2021– 2025

(COM(2021) 171 final)

(2021/C 517/12)

Zpravodaj: **Carlos Manuel TRINDADE**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropská komise, 31. května 2021
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato v sekci	7. září 2021
Přijato na plenárním zasedání	22. září 2021
Plenární zasedání č.	563
Výsledek hlasování	
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	215/1/4

1. **Závěry a doporučení**

1.1 Obchodování s lidmi představuje především vážné porušení lidských práv. Porušuje základní práva, jimiž jsou svoboda, důstojnost a rovnost, která jsou zakotvena v mnoha nástrojích, jako je Všeobecná deklarace lidských práv, Evropská úmluva o lidských právech, Listina základních práv Evropské unie nebo Smlouva o fungování Evropské unie.

1.2 Základní příčiny obchodování s lidmi spočívají ve zranitelnosti obětí v důsledku chudoby, genderových nerovností a násilí páchaného na ženách a dětech, jakož i konfliktních a postkonfliktních situací, nedostatečné sociální integrace, nedostatku příležitostí a pracovních míst, jakož i obtížného přístupu ke vzdělání a dětské práce.

1.3 Obchodníci s lidmi zneužívají těchto zranitelných situací k vytvoření složitého a velmi výdělečného modelu trestné činnosti, který je stále velmi málo rizikový a je velmi výnosný.

1.4 Pandemie prohloubila ekonomickou a sociální zranitelnost osob a ztížila jejich přístup ke spravedlnosti i trestání trestných činů. Zároveň se rozvinul nový obchodní model, při němž se k náboru a vykořisťování obětí používá internet.

1.5 EHSV obecně podporuje strategii EU pro boj proti obchodování s lidmi na období 2021–2025 (dále jen „strategie“), kterou předložila Evropská komise (dále jen „Komise“), aniž jsou dotčeny připomínky, návrhy a doporučení uvedené v tomto stanovisku.

1.6 EHSV souhlasí s Komisí v tom, že je třeba zlepšit kvalitu údajů shromažďovaných o tomto jevu v harmonizované podobě v členských státech ([1]). Je třeba mít přesné, důkladné a včasné znalosti o tomto jevu, především o všech zúčastněných subjektech (obětech, obchodnících s lidmi nebo uživatelích) a o způsobu fungování sítí obchodníků s lidmi, aby tak bylo možné učinit boj účinnějším, a to zejména pokud jde o navržení adekvátních reakcí. V opačném případě bude podceněn a nebude řádně pochopen skutečný rozsah obchodování s lidmi.

1.7 EHSV konstatuje, že opatření pro boj proti obchodování s lidmi nebyla dostatečně účinná a že je třeba je posílit prostřednictvím komplexnější strategie a přijetím nových opatření ([2]).

([1]) COM(2021) 171 final, s. 9 a s. 12.
([2]) COM(2021) 171 final – poznámky pod čarou č. 20, s. 4; č. 39, s. 10; č. 41, s. 10.

1.8 EHSV podporuje případnou revizi směrnice o boji proti obchodování s lidmi na základě vyhodnocení jejího provádění, ale konstatuje, že zpřísnění trestů je sice nezbytné, ale není pro boj proti tomuto jevu dostačující.

1.9 EHSV zdůrazňuje a vítá záměr zavést na úrovni EU minimální normy, které by kriminalizovaly sítě zapojené do obchodování s lidmi a jejich vykořisťování a rovněž využívání služeb vykořisťovaných obětí obchodování s lidmi. Bude nezbytné, aby se trestní postih vztahoval na všechny články řetězce smluv a subdodávek, které se podílejí na obchodování s lidmi a jejich vykořisťování.

1.10 EHSV se domnívá, že k tomu, aby byl boj proti obchodování s lidmi účinnější, musí být založen na komplexnější analýze, která zohlední sociální rozměr prostředí umožňující šíření tohoto jevu, což je v navrhované strategii zohledněno pouze sporadicky.

1.11 EHSV rovněž upozorňuje ([3]) na souvislost mezi rozmachem obchodování s lidmi v zemích s nízkými příjmy a obchodováním s dětmi, „přičemž většina z nich byla přinucena vykonávat práci“, což souvisí s existenčními problémy rodin.

1.12 EHSV se domnívá, že s ohledem na obrovské utrpení obětí by jejich situace měla být řešena ve všech fázích na základě humanistického přístupu. Hlavní přístup strategie nelze zredukovat na repatriaci nebo motivování k dobrovolnému návratu do země původu. To by znamenalo podcenění podmínek, které by tam nalezly, a ještě by to zvýšilo jejich zranitelnost vůči obchodníkům s lidmi.

1.13 Je třeba rovněž zohlednit uznání práva na začlenění do hostitelské společnosti. EHSV konstatuje, že neexistují žádná opatření, jejichž cílem by bylo uznávání a prosazování práv obětí nebo poskytnutí okamžité pomoci, podpory a ochrany, včetně lékařské a právní, zejména pokud jde o sankce proti osobám, které je zneužívají. EHSV navrhuje, aby Komise tento návrh začlenila do strategie.

1.14 EHSV je si vědom toho, že se ve strategii uznává, že oběti mají potíže s návratem do normálního života a že mají jen málo příležitostí začlenit se na trh práce, konstatuje však, že neexistuje žádný plán, jak tuto situaci změnit ([4]). K nápravě této situace EHSV navrhuje, aby bylo obětem přiznáno právo na začlenění do hostitelské společnosti prostřednictvím vhodného a zrychleného integračního procesu.

1.15 Právní předpisy EU stanoví možnost udělit obětem povolení k dočasnému nebo stálému pobytu pouze v případě, že spolupracují při vyšetřování a stíhání obchodníků s lidmi. EHSV upozorňuje, že tato situace může být pro oběti velmi nepříjemná, protože je nutí znovu prožívat všechny zážitky a traumata, která utrpěly, přičemž není respektováno jejich fyzické a duševní zdraví. EHSV navrhuje, aby tyto situace byly posuzovány případ od případu, v závislosti na okolnostech a psychologickém profilu jednotlivých obětí, a domnívá se, že by jim měla být poskytnuta mimo jiné značná psychologická podpora, aby překonaly těžkou zkoušku spočívající v tom, že musí znovu prožívat traumata a vydat o nich svědectví.

1.16 EHSV vítá, že se Komise zasazuje o to, aby oběti nebyly trestány za trestnou činnost, již byly donuceny spáchat, a že pokud jde o povolení k pobytu pro oběti obchodování s lidmi, měla by být směrnice z roku 2004 revidována tak, aby je chránila.

1.17 EHSV navrhuje, aby byly oběti zločinného obchodování s lidmi v této souvislosti řádně odškodňovány z veřejného fondu, s ohledem na závažnost utrpení, jež jim bylo způsobeno. V případech pracovního vykořisťování budou mít především právo na uhrazení nevyplacené mzdy za odvedenou práci, přičemž odpovědnost by měl nést ten, kdo z ní měl přímý prospěch, tj. konečný zaměstnavatel, či ve specifických případech, tedy v situacích, kdy jsou „dodavatelské řetězce“ neproniknutelným bludištěm, příjemce poskytnutých služeb.

1.18 EHSV se domnívá, že evropská legislativa v oblasti přistěhovalectví nezohledňuje situaci méně kvalifikovaných a chudších ekonomických migrantů, kteří přicházejí do Evropy za lepšími životními a pracovními podmínkami (zatímco v případě migrantů s vyšší kvalifikací nebo lépe situovaných migrantů tak již bylo učiněno). Tento nedostatek přispěl k tomu, že se ekonomičtí migranti dostávají do sítí obchodování s lidmi, protože jim chybí mechanismy, které by jim umožnily legální přistěhovalectví. EHSV evropským institucím doporučuje vypracovat evropské právní předpisy, které by tuto situaci napravily.

([3]) COM(2021) 171 final, kapitola 6 – Mezinárodní rozměr.
([4]) COM(2021) 171 final, s. 16.

1.19 EHSV se domnívá, že začlenění mezinárodního rozměru ([5]) do strategie zvyšuje účinnost boje proti obchodování s lidmi. Konstatuje však, že je věnována malá pozornost potřebě vytvořit v zemích původu důstojné a přiměřené ekonomické a sociální podmínky ([6]) pro obyvatelstvo, což by byl hlavní faktor, který by ztížil nebo znemožnil nábor obětí pro obchodování s lidmi. EHSV navrhuje, aby byl jako hlavní prostředek k vytvoření těchto strukturálních podmínek využit rozměr rozvojové spolupráce a realizace cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje a aby byl zahrnut do strategie.

1.20 EHSV konstatuje, že pokud jde o hospodářskou činnost a obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování, strategie se nezmiňuje o nekalé konkurenci, kterou představují podniky využívající tuto pracovní sílu vůči jiným podnikům, které fungují v souladu se zákonem. Tato situace sociálního dumpingu je neslučitelná se sociální odpovědností podniků a měla by být řešena nejen v policejní a právní oblasti, ale také v oblasti sociálního dialogu.

1.21 EHSV konstatuje, že obvykle je tato pracovní síla využívána více v těch odvětvích hospodářské činnosti, kde hraje větší úlohu neformální ekonomika a kde zpravidla neprobíhá sociální dialog, kolektivní vyjednávání a uzavírání kolektivních smluv. EHSV navrhuje, aby Komise v zájmu zefektivnění boje proti pracovnímu vykořisťování v rámci strategie do boje proti obchodování s lidmi aktivně zapojovala sociální partnery, a to v souladu s jejich kompetencemi a při respektování jejich autonomie, a tedy do strategie zahrnula podporu sociálního dialogu a uzavírání kolektivních smluv coby nástrojů se zásadním významem pro dosažení tohoto cíle.

1.22 EHSV vítá podnět, který Komise připravuje v oblasti udržitelné správy a řízení podniků, zejména s cílem zajistit, aby veřejné zakázky podněcovaly transparentnost a byly sociálně odpovědné ([7]). EHSV konstatuje, že na vnitrostátní úrovni již bylo uzavřeno několik kolektivních smluv, jejichž cílem je předcházet zneužívání a obchodování s lidmi na pracovišti a poskytovat odškodnění obětem ([8]). EHSV doporučuje zahrnout do strategie tyto příklady osvědčených postupů, které by měly být v členských státech propagovány a reprodukovány, což je praktický způsob, jak zajistit nezbytnou transparentnost.

1.23 EHSV vítá závazek Komise posílit směrnici o sankcích vůči zaměstnavatelům (nedodržujících platné právní předpisy), což umožní zpřísnit sankce, které se na ně vztahují ([9]).

1.24 EHSV konstatuje, že strategie se nezmiňuje o důležité otázce zapojení organizací občanské společnosti a sociálních partnerů, zejména odborů. Činnost těchto organizací a jejich dlouholetá úloha při odhalování, ohlašování a potírání obchodování s lidmi a při poskytování aktivní podpory jeho obětem, zejména pokud jde o obchodování za účelem sexuálního, pracovního a dětského vykořisťování, by měly být zdůrazněny a měla by jim být věnována náležitá pozornost. EHSV navrhuje, aby byla do strategie zahrnuta otázka zapojení těchto organizací a aby se jim dostalo odpovídající podpory, včetně té finanční.

1.25 EHSV rovněž konstatuje, že ve strategii není zmíněna důležitá pomoc, kterou poskytují organizace občanské společnosti, sítě solidarity v rámci komunity a sociální partneři za účelem ochrany, přijímání a začlenění obětí, ani potřeba finanční podpory provádění těchto činností. EHSV navrhuje, aby Komise tento rozměr do strategie začlenila.

1.26 EHSV souhlasí s postojem, že je třeba do tohoto boje zapojit vedle Europolu a Eurojustu a v úzké spolupráci s vnitrostátními orgány – zejména inspektoráty práce – i Evropský orgán pro pracovní záležitosti, přičemž je třeba posílit jeho pravomoci a vybavit jej materiálními zdroji, zejména digitálního a úředního charakteru. EHSV se proto domnívá, že by Komise ve strategii měla navrhnout, aby členské státy dodržovaly podíly stanovené v úmluvě č. 81 Mezinárodní organizace práce (MOP) ([10]).

2. **Souvislosti**

2.1 Vidíme, slyšíme, čteme a nemůžeme ignorovat skutečnost, že obchodování s lidmi způsobuje nesmírné utrpení obětem, narušuje jejich důstojnost, zbavuje je svobody a ničí jejich životy. EHSV a všichni jeho členové, stejně jako všichni občané Evropské unie, si plně uvědomují hrůznou realitu obchodování s lidmi a jeho katastrofální důsledky pro oběti, s nimiž jsou solidární, a proto podporují všechna opatření k jeho potírání a odstranění.

([5]) COM(2021) 171 final, kapitola 6 – Mezinárodní rozměr.
([6]) COM(2021) 171 final, s. 15.
([7]) COM(2021) 171 final, s. 8.
([8]) Viz zpráva MOP z roku 2021 – *Access to protection and remedy for victims of human trafficking for the purpose of labour exploitation in Belgium and the Netherlands* (Přístup k ochraně a nápravě pro oběti obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování v Belgii a Nizozemsku).
([9]) COM(2021) 171 final, s. 7 a s. 8.
([10]) Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 81 (o inspekci práce) stanoví, že na každých 10 000 pracovníků má být zajištěn jeden inspektor práce.

2.2 Přestože se díky studiím a zprávám prohloubily znalosti o tomto jevu, což pomohlo zlepšit strategie reakce, obchodování s lidmi rok co rok ohrožuje tisíce lidí, zejména žen a dětí. Bylo zjištěno, že:

i. v letech 2017–2018 bylo zaznamenáno 14 000 nových obětí, přičemž toto číslo může být vyšší, vzhledem k tomu, že vést takové záznamy je obtížné;

ii. téměř polovinu obětí tvoří občané Evropské unie, zbytek tvořili státní příslušníci třetích zemí z Afriky, zemí západního Balkánu a Asie ([11]);

iii. většinu obětí tvoří ženy a dívky, které jsou předmětem obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování;

iv. pracovní vykořisťování se týká 15 % obětí, ale většina osob, kterých se týká tato forma obchodování s lidmi, není odhalena;

v. hlavními odvětvími, v nichž dochází k obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování, jsou zemědělství a lesnictví, stavebnictví, hotelnictví a pohostinství, odvětví úklidu, domácí práce a zpracovatelský průmysl (textilní, oděvní a potravinářské odvětví ([12]));

vi. většina obchodníků s lidmi jsou občané EU;

vii. tato forma trestné činnosti přináší obchodníkům s lidmi vysoké zisky, které se pro rok 2015 odhadují na 29,4 miliardy EUR, z nichž přibližně 14 miliard EUR pochází ze sexuálního vykořisťování ([13]), přičemž v celkovém odhadu nejsou započteny příjmy z obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování ([14]);

viii. v roce 2020 činily ekonomické náklady spojené s obchodováním s lidmi 2,7 miliardy EUR;

ix. obchodníci s lidmi zneužívají sociálních nerovností a ekonomické a sociální zranitelnosti dotčených osob;

x. téměř čtvrtinu obětí obchodování s lidmi tvoří děti, které jsou zneužívány k sexuálnímu vykořisťování ([15]);

xi. hlavními formami vykořisťování obětí obchodování s lidmi jsou sexuální vykořisťování, nucená práce, nucená trestná činnost, nucené žebrání a obchodování s dětmi ([16]).

2.3 **Strategie boje proti obchodování s lidmi na období 2021–2025** ([17]) vzniká v kontextu, který se na jedné straně vyznačuje rostoucím povědomím o tom, že boj proti obchodování s lidmi je pro Evropskou unii vzhledem k jejímu závazku chránit lidskou důstojnost a lidská práva naprosto nezbytný, a na druhé straně pokračujícím nárůstem tohoto jevu.

2.4 Evropská unie se od roku 2002 ubírá stále ambicióznější cestou, v níž návrh strategie hodlá pokračovat ([18]).

2.5 Přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ([19]), která je oprávněně označována jako „směrnice o boji proti obchodování s lidmi“, bylo významným krokem v boji proti tomuto jevu. Pojem „obchodování s lidmi“ byl rozšířen a doplněn.

([11]) COM(2021) 171 final, s. 1 a s. 18.
([12]) COM(2021) 171 final, s. 6.
([13]) COM(2021) 171 final, s. 6.
([14]) COM(2021) 171 final, s. 6.
([15]) COM(2021) 171 final, s. 13.
([16]) COM(2021) 171 final, s. 10.
([17]) COM(2021) 171 final.
([18]) Odkazujeme na rámcové rozhodnutí Rady 2002/629 SVV ze dne 19. července 2002 o boji proti obchodování s lidmi (Úř. věst. L 203, 1.8.2002, s. 1), plán EU týkající se osvědčených postupů, norem a způsobů práce pro boj proti obchodu s lidmi a jeho předcházení (2005), Úmluvu Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi (1. února 2008) a dokument Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je (2010).
([19]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV (Úř. věst. L 101, 15.4.2011, s. 1).

2.6 Směrnice přijala širší definici, která nyní zahrnuje nové formy vykořisťování osob, které jsou oběťmi obchodování s lidmi. EHSV upozorňuje zejména na článek 2, který se týká „trestných činů souvisejících s obchodováním s lidmi“ a který stanoví hlavní body boje proti obchodování s lidmi.

2.7 EHSV odkazuje na významný soubor svých stanovisek k obchodování s lidmi, jejichž závěry v daném období obecně přispěly k boji proti tomuto zločinu ([20]).

2.8 V tomto kontextu Komise předkládá návrh strategie, který je strukturován do šesti kapitol. V každé z nich přijímá Komise vlastní závazky (26) a zároveň vyzývá členské státy, aby v dané oblasti přijaly opatření k realizaci této strategie (16). Celkově tedy strategie stanoví čtyřicet dva aktivit.

3. **Obecné připomínky**

3.1 *Ohledně potřeby údajů (znalost reálné situace)*

3.1.1 EHSV konstatuje, že Komise uznává, že navzdory přijatým opatřením se obchodování s lidmi v Evropské unii stále rozmáhá, postihuje stále větší počet obětí a způsobuje velmi vysoké lidské, sociální a ekonomické náklady, které jsou dané zejména modelem fungování zločineckých organizací.

3.1.2 EHSV zdůrazňuje, že počet zaznamenaných a předpokládaných obětí odráží závažnost situace, ale že je třeba tuto skutečnost poznat lépe. Je totiž stále obtížné získávat údaje, zejména v kontextu pandemie COVID-19, která ztěžuje přístup k některým údajům kvůli přísným opatřením omezujícím volný pohyb osob, jež se týkala pracovníků veřejného i soukromého sektoru.

3.2 *Ohledně boje proti obchodování s lidmi*

3.2.1 EHSV zdůrazňuje, že pokud jde o boj proti obchodování s lidmi jako formu trestné činnosti, strategie se zaměřuje zejména na trestněprávní a bezpečnostní aspekty, kterým přikládá stěžejní význam, přičemž se zabývá jejich různými rozměry.

3.2.2 EHSV bere na vědomí, že strategie v této souvislosti zdůrazňuje úlohu právních předpisů, a zejména směrnice o boji proti obchodování s lidmi. Poukazuje však na to, že Komise sice její provádění monitoruje, ale její provedení je nerovnoměrné, a především na to, že v Evropské unii přetrvává beztrestnost pachatelů těchto trestných činů a počet odsouzených obchodníků s lidmi je stále nízký ([21]).

3.3 *Ohledně sociálního rozměru boje proti obchodování s lidmi*

3.3.1 EHSV konstatuje, že, jak se uvádí ve sdělení ([22]), „mladé ženy a nezletilí z romských komunit jsou k vykořisťování a obchodování s lidmi zvláště náchylní. Je to důsledkem několika socioekonomických faktorů, jako je vícerozměrná chudoba (…)“.

3.3.2 EHSV upozorňuje, že obzvláště zranitelní vůči vykořisťování a obchodování s lidmi jsou rovněž lidé, jejichž vícerozměrná chudoba je umocněna jejich vlastními charakteristikami, jako jsou osoby se zdravotním postižením a osoby LGBTI.

3.3.3 EHSV rovněž upozorňuje ([23]) na souvislost mezi rozmachem obchodování s lidmi v zemích s nízkými příjmy a obchodováním s dětmi, „přičemž většina z nich byla přinucena vykonávat práci“, což souvisí s existenčními problémy rodin.

3.3.4 EHSV bere na vědomí a považuje za velmi pozitivní, že Evropský orgán pro pracovní záležitosti, inspektoráty práce v členských státech, sociální partneři, mnohé organizace občanské společnosti a řada médií a sociálních sítí neustále oznamují případy obchodování s lidmi a bojují proti němu, a to zejména sdílením a šířením informací, informováním o těchto situacích a snahou zamezit jim a hledáním nejrůznějších řešení na ochranu obětí a postihování obchodníků s lidmi. EHSV navrhuje Komisi, aby tyto aktivity zahrnula do strategie a vyzdvihla je jako příklady osvědčených postupů, které je třeba reprodukovat.

([20]) Boj proti obchodování s lidmi (Úř. věst. C 51, 17.2.2011, s. 50); Preventivní opatření na ochranu dětí před pohlavním zneužíváním (Úř. věst. C 24, 28.1.2012, s. 154); Vymýcení obchodu s lidmi (Úř. věst. C 44,15.2.2013, s. 115); Evropský program pro bezpečnost (Úř. věst. C 177, 18.5.2016, s. 51).

([21]) COM(2021) 171 final, s. 10.

([22]) Tamtéž, kapitola 5 – Ochrana a podpora postavení obětí, zejména žen a dětí, a posílení jejich postavení.

([23]) COM(2021) 171 final, kapitola 6 – Mezinárodní rozměr.

3.3.5 EHSV poukazuje na to, že mnohé organizace občanské společnosti, které fungovaly velmi záslužně v řadě oblastí boje proti tomuto jevu a pomoci obětem (záchrana trosečníků, přijímání obětí, podpora jejich integrace atd.), byly v některých případech kriminalizovány. Odmítá tento přístup a vyzývá Komisi, aby se touto situací zabývala ve strategii.

3.4 *Ohledně práv obětí*

3.4.1 EHSV má za to, že situace obětí není ve strategii systematicky řešena humanistickým způsobem.

3.4.2 EHSV se domnívá, že v souladu s přístupem, který vždy upřednostňuje lidskou důstojnost obětí a jejich základní práva, by měl být přístup obětí k jejich právům jedním z hlavních zájmů.

3.4.3 EHSV souhlasí s tím, že situace obětí je ještě obtížnější, pokud nejsou občany EU. EHSV připomíná, že v řadě situací obchodníci s lidmi neztratí přístup k obětem, ať už jde o občany EU, či občany třetích zemí, a těm pak hrozí, že se obětmi obchodování stanou opakovaně.

3.5 *Ohledně rozsahu strategie a jejího provádění*

3.5.1 EHSV si je vědom toho, že, jak uvádí Komise, k obchodování s oběťmi dochází také u **smíšených migračních toků** do EU na všech trasách a prostřednictvím organizovaných zločineckých skupin ([24]). Reakce na tuto skutečnost se však nemůže omezovat na boj proti síti převaděčů, ale musí být komplexnější.

3.5.2 EHSV zdůrazňuje, že strategii boje proti obchodování s lidmi proto nelze oddělit od nového paktu o migraci a azylu nebo akčního plánu pro integraci a začleňování na období 2021–2027 ([25]). EHSV zdůrazňuje, že je třeba vzít v úvahu také akční plán pro evropský pilíř sociálních práv, který tvoří obecný rámec sociální agendy EU. EHSV doporučuje Komisi, aby byla v rámci strategie zajištěna hladká koordinace s ostatními sociálními politikami EU a byly vytvořeny vzájemné synergie, čímž by se zvýšila jejich efektivita.

3.5.3 EHSV podporuje vypracování společného prohlášení deseti evropských agentur o závazku spolupracovat a navrhuje, aby byly každoročně předkládány zprávy o činnosti.

3.5.4 EHSV vítá skutečnost, že strategie zohledňuje genderové hledisko a předkládá několik návrhů na zlepšení boje proti obchodování s lidmi v případě, že jsou oběťmi děti.

4. **Konkrétní připomínky**

4.1 *Ohledně kapitoly 2*

4.1.1 EHSV se domnívá, že ochranu obětí je třeba účinně zajistit ve všech fázích, zejména v případě žen a dětí ([26]), a že za tímto účelem musí být do všech fází procesu zapojeny organizace občanské společnosti působící v této oblasti a sociální partneři.

4.1.2 EHSV vítá a podporuje názor Komise, že směrnice EU o boji proti obchodování s lidmi musí být prováděna ve všech členských státech a že její přezkum by měl vycházet z důkladného posouzení zjištěných nedostatků a vývoje tohoto jevu, zejména pokud jde o nábor a vykořisťování obětí prostřednictvím internetu.

4.1.3 EHSV se domnívá, že hlavní důraz by měl být v rámci strategie kladen na to, aby byly obětem v případě potřeby poskytnuty prostředky k opětovnému získání možnosti plně uplatňovat svá lidská práva, přičemž zaručena musí být v první řadě možnost ochrany a odškodnění za způsobené utrpení, a dále zejména přístup k práci a souvisejícím právům, a to v místě, kde se nacházejí, namísto toho, aby byly repatriovány nebo jinak vraceny do země původu. Ať už se rozhodnou zůstat v zemi, kde se nacházejí, nebo svobodně zvolí návrat do země původu, vždy je třeba usilovat o jejich integraci. EHSV opakuje, že obětem musí být přiznáno právo na začlenění do hostitelské společnosti prostřednictvím zvláštního zrychleného integračního procesu.

([24]) COM(2021) 171 final, kapitola 6 – Mezinárodní rozměr.
([25]) COM(2021) 171 final, s. 18.
([26]) COM(2021) 171 final, kapitola 2.

4.1.4 EHSV vítá závazek Komise zajistit dostatečné financování boje proti obchodování s lidmi v Evropské unii i mimo ni ([27]).

4.2 *Ohledně kapitoly 3*

4.2.1 EHSV vítá návrh Komise, aby členské státy zvážily možnost kriminalizace úmyslného využívání služeb nuceně poskytovaných oběťmi obchodování s lidmi ([28]).

4.2.2 EHSV navrhuje podporovat zapojení sociálních partnerů do vnitrostátních a přeshraničních operací zaměřených na sledování obchodování s lidmi a nucené práce a boj proti nim, a to ve spolupráci s inspektoráty práce členských států a Evropským orgánem pro pracovní záležitosti. EHSV konstatuje, že na vnitrostátní úrovni již bylo uzavřeno několik kolektivních smluv, jejichž cílem je předcházet zneužívání a obchodování s lidmi na pracovišti a poskytovat odškodnění obětem ([29]). EHSV doporučuje zahrnout do strategie tyto příklady osvědčených postupů, které by měly být v členských státech propagovány a reprodukovány.

4.2.3 EHSV upozorňuje, že v oblasti obchodování s lidmi je rovněž nutné analyzovat důsledky masivního využívání nových forem práce a jeho dopady v podobě nových forem pracovního vykořisťování. Strategie se správně zmiňuje o využívání digitálních sítí, ale zdá se, že se při tom zaměřuje spíše na obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování a v menší míře na vykořisťování pracovní (zejména prostřednictvím digitálních platforem). EHSV doporučuje, aby strategie pojímala tyto otázky komplexně.

4.2.4 EHSV podporuje závazek Komise zajistit, aby v hodnotových řetězcích evropských podniků neměla místo nucená práce a aby v jejích dodavatelských řetězcích nebyla využívána dětská práce ([30]).

4.3 *Ohledně kapitoly 4*

4.3.1 EHSV souhlasí s Komisí ohledně způsobu, jakým se organizovaný zločin snaží proniknout do legální hospodářské činnosti, a ohledně rizik, jež to přináší pro společnost jako takovou, a proto souhlasí s tím, že v rámci boje proti organizovanému zločinu je nezbytné systematicky využívat mimo jiné finanční šetření prováděné v rámci policejního vyšetřování a vytvořit a zavést pevný rámec pro identifikaci, zajištění a konfiskaci výnosů z trestné činnosti ([31]).

4.3.2 EHSV uznává, že je třeba posílit kapacity v oblasti boje proti obchodování s lidmi prostřednictvím systematického proškolování justičních pracovníků a odborníků v oblasti prosazování práva, přičemž je třeba mít na paměti, že tato odborná příprava by měla vždy zahrnovat perspektivu obětí a jejich potřeb ([32]). Upozorňuje zejména na potřebu posílit lidské zdroje příslušných orgánů.

4.3.3 EHSV se domnívá, že boj proti obchodnímu modelu náboru a vykořisťování obětí po internetu vyžaduje prosazování právních povinností, jimiž jsou platformy již vázány, a navázání dialogu s technologickými společnostmi a odvětvím internetu s cílem omezit jeho využívání k náboru a vykořisťování obětí ([33]). EHSV je toho názoru, že Evropské středisko pro sledování digitálních médií ([34]) by se mohlo stát užitečným nástrojem pro sledování nelegálních on-line kanálů pro nábor za účelem obchodování s lidmi.

4.3.4 EHSV považuje za nezbytné zajistit, aby poskytovatelé internetových služeb a související společnosti podporovali boj proti obchodování s lidmi tím, že budou identifikovat a odstraňovat obsah související s vykořisťováním a zneužíváním obětí.

4.3.5 EHSV upozorňuje zejména na skutečnost, že úspěch úsilí o rozbití zločineckého modelu a zabránění vykořisťování obětí obchodování s lidmi závisí do značné míry na aktivním zapojení celé společnosti a na účasti občanů, a zejména místních samospráv, vzdělávacího systému, zdravotního systému, sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, a na šíření informací prostřednictvím sdělovacích prostředků a sociálních médií. Odpovědnost za boj proti zločinnému obchodování s lidmi nese celá společnost. EHSV navrhuje, aby se strategie zabývala specifickými informačními

([27]) COM(2021) 171 final, s. 5.
([28]) COM(2021) 171 final, s. 6.
([29]) Viz zpráva MOP z roku 2021 – *Access to protection and remedy for victims of human trafficking for the purpose of labour exploitation in Belgium and the Netherlands* (Přístup k ochraně a nápravě pro oběti obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování v Belgii a Nizozemsku).
([30]) COM(2021) 171 final, s. 9.
([31]) COM(2021) 171 final, s. 9.
([32]) COM(2021) 171 final, s. 11.
([33]) COM(2021) 171 final, s. 11.
([34]) Viz GŘ CONNECT, Evropská komise.

a vzdělávacími programy zaměřenými na tyto institucionální a sociální aktéry, neboť účinnost strategie je v přímě spojitosti s jejich angažovaností a výkonností.

4.4 *Ohledně kapitoly 5*

4.4.1 EHSV se domnívá, že je třeba podporovat účinnější referenční mechanismy předávání obětí obchodování s lidmi, aby byla zajištěna jejich ochrana a práva na úrovni jednotlivých členských států, a to prostřednictvím koordinovaných reakcí a díky využívání odborných znalostí organizací občanské společnosti, sociálních partnerů a mezinárodních nevládních organizací, s přihlédnutím mimo jiné ke sdílení osvědčených postupů. ([35])

4.4.2 EHSV podporuje názor Komise, že by oběti neměly být trestány za trestnou činnost, již byly donuceny spáchat, a že pokud jde o povolení k pobytu pro oběti obchodování s lidmi, měla by být směrnice z roku 2004 revidována tak, aby je chránila.

4.4.3 EHSV souhlasí s postojem Komise ohledně posílení spolupráce s cílem vytvořit evropský mechanismus předávání.

4.4.4 Pokud jde o děti, EHSV upozorňuje na nutnost brát ohled na jejich životní dráhu, neboť traumatizující událost prožitá v dětství bude mít následky v dospívání a dospělosti. Domnívá se, že sledování jejich vývoje by mělo být součástí strategie podpory obětí.

4.5 *Ohledně kapitoly 6*

4.5.1 EHSV zdůrazňuje, že na mezinárodní scéně je dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN nezbytným základem pro vytvoření hospodářských, sociálních, lidskoprávních a politických podmínek v zemích původu, které jejich občanům umožní vést důstojný život v míru a bezpečí. Jedním z hlavních nástrojů EU v této oblasti je spolupráce EU a jejích členských států ve prospěch udržitelného rozvoje, což EHSV vyzdvihuje, podporuje a navrhuje zohlednit ve strategii.

4.5.2 EHSV podporuje úsilí, které Komise vyvíjí v oblasti vnější činnosti ve spolupráci s různými agenturami OSN a Radou Evropy v zájmu boje proti obchodování s lidmi, ale zdůrazňuje, že MOP má s bojem proti tomuto jevu dlouholeté a bohaté zkušenosti ([36]). Bohaté zkušenosti a osvědčené postupy, které by měly být zohledněny, nashromáždila rovněž Mezinárodní organizace pro migraci (IOM). EHSV doporučuje Komisi, aby tyto orgány zapojila do interinstitucionálních vztahů, jejichž prostřednictvím bude pracovat na provádění strategie.

4.5.3 EHSV se domnívá, že existence smíšených migračních toků, kdy souběžně dochází k pohybu migrantů po Evropě a k obchodování s lidmi, by neměla být posuzována pouze z hlediska boje proti převaděčským sítím, a v této souvislosti odkazuje také na nový pakt o migraci ([37]).

V Bruselu dne 22. září 2021.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

([35]) V tomto ohledu představuje dobrý příklad nový systém přijatý v Portugalsku pod názvem „národní referenční systém předávání pro (předpokládané) dětské oběti obchodování s lidmi“.

([36]) Úmluva č. 29/1930 o nucené práci, Úmluva č. 105/1957 o odstranění nucené práce a protokol MOP z roku 2014 k Úmluvě o nucené práci a odstranění nucené práce.

([37]) COM(2021) 171 final, s. 18.